

BASISHANDBOEK

Fruitbomen snoeien

Martin Stangl

DELTA

Inhoud

Over het snoeien van fruitbomen	7
Waarom worden fruitbomen gesnoeid?	7
Wetmatigheden bij het snoeien van fruitbomen	10
De verschillende takken en scheuten	12
Snoeihulpen	17
Knippen, zagen, wondbehandeling	19
Snoeigereedschap en hulpmiddelen	23

Appel- en perenbomen	27
Hoogstam, halfstam en laagstam	27
Snoei bij het planten	27
Vormsnoei	30
Zomersnoei	33
Onderhoudssnoei	35
Het dunnen van oudere, onverzorgde bomen	37
Verjongen	39
De nabehandeling van gedunde of verjongde bomen. . .	42
Spilvorm en piramide	44
Snoei bij het planten	45
Vormsnoei	47
Onderhoudssnoei	48
Verjongen	48
Hulp bij onjuist planten	49
Fruithaag	49
Een fruithaag opkweken	50
Leivormen	52
Palmet	52
Waaivorm of pauwstaart	53
Vorm- of verrierpalmet	54

Pruimenbomen	59
Halfstam en laagstam	59
Snoei bij het planten en vormsnoei	59
Onderhoudssnoei	61
Het dunnen van oudere, onverzorgde bomen	62
Kersbomen	65
Zoete kersen	65
Zure kersen	67
Andere fruitsoorten	73
Perzik	73
Abrikoos	76
Kwee	77
Walnoot	78
Hazelnoot	79
Houtig kleinfruit	81
Aalbes	81
Jostabes	85
Kruisbes	85
Framboos	87
Braam	88
Blauwe bosbes	90
Kiwi	90
Register	92

Over het snoeien van fruitbomen

Fruitbomen en houtig kleinfruit zijn een aanwinst voor iedere tuin. En gebak, jam of compote is het lekkerst met fruit uit eigen tuin. Daarbij kan een juiste snoeiwijze de kwaliteit van de oogst aanzienlijk verbeteren.

Waarom worden fruitbomen gesnoeid?

Kunnen fruitbomen niet gewoon groeien zoals andere bomen in de vrije natuur? Zeker, dat kan. Bomen die niet worden gesnoeid, dragen meestal zelfs nog eerder en meer vruchten, soms al een jaar nadat ze geplant zijn.

Maar de keerzijde van de medaille is al gauw duidelijk: dergelijke bomen raken snel uitgeput onder de last van het fruit, de takken hangen af, de nieuwe scheuten blijven zwak, er ontstaat een te dichte kroon en de bladeren en vruchten blijven klein en worden aangetast door schimmelziekten.

Door vanaf het moment van planten juist te snoeien blijft de boom daarentegen tijdens zijn leven licht. In een goed opgebouwde kroon ontwikkelt het

vruchthout zich langs de stam en de takken tot onderaan toe, en niet alleen ver naar boven zoals bij een niet-gesnoeide fruitboom. Ongesnoeide bomen dragen meestal vrij onregelmatig vruchten: het ene jaar is de oogst enorm overvloedig en het volgende jaar zit er vrijwel niets aan de boom. Daar komt nog bij dat in niet-gesnoeide bomen de vruchten klein blijven. Ze krijgen door de schaduw weinig kleur, smaken zurig en bevatten minder waardevolle stoffen dan vruchten die zich in het volle zonlicht hebben kunnen ontwikkelen.

Bomen die niet gesnoeid worden, groeien vaak heel sterk de hoogte in. Alle verzorging wordt daardoor moeilijk, vooral het oogsten van het fruit. Daarvoor is een hoge ladder nodig en het werk wordt dan gevaarlijk. Mocht een bestrijdingsmiddel nodig zijn, dan is dat bij een hoge kroon in een gewone tuin nauwelijks aan te brengen, temeer omdat een dergelijke boom meestal ook nog eens zo

dicht is dat bladeren en vruchten niet gelijkmatig bevochtigd kunnen worden.

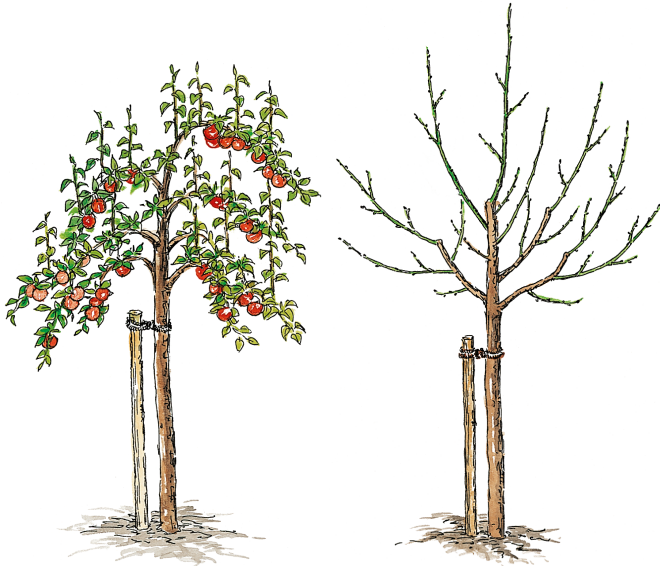
Betere kwaliteit

En daarmee is een belangrijk punt aangestipt, dat ook voor snoeien pleit. Goed gesnoeide bomen blijven zichtbaar gezon-

Het snoeien van fruitbomen kan niet alleen uit een boekje geleerd worden. Daar hoort ook een praktische cursus bij.

◀ Deze hoogstamappel geeft de tuin een romantisch tintje. Het dunnen heeft de boom goed gedaan.

Zonder te snoeien bij het planten draagt een boom te vroeg en blijft de ontwikkeling van een sterk kroonstelsel uit. Rechts: Jonge boomkroon na juiste snoei bij het planten.

der dan niet-behandelde bomen, met andere woorden: te dichte boomkronen zijn gevoeliger voor schimmelziekten dan bomen die licht gehouden zijn. De reden daarvoor is dat de bladeren na regenval langer vochtig blijven. Omdat microscopisch kleine schimmeltjes warmte en vocht nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen, ontstaat er in een dichte kroon dus een versterkte aantasting door schimmelziekten (schurft e.d.). Het snoeien van fruitbomen bevordert dus ook

Een voorbeeldig opgebouwde ► appellaagstam met enkele gestel- en zijtakken waaraan het goed belichte vruchthout zit: het komt tot onder aan de stam.

Een voorbeeld van hoe het niet moet: stompjes, zoals die vaak in tuinen te zien zijn. Het gevolg is een sterk uitlopen van vele houtscheuten, maar geen vruchten.

In te dichte kronen blijven bladeren en vruchten na regen lang vochtig; er is sprake van veel schurft.

de vruchtkwaliteit en gezonde bladeren: het is een preventief bestrijdingsmiddel. Naast de rassenkeuze, voldoende plantafstand en enige verzorging draagt de juiste snoei er op

Appels van het ras 'Mantet', allemaal van dezelfde boom! De onderste, groene vruchten komen uit het binnenste van een te dichte kroon.

beslissende wijze toe bij dat fruitbomen ook zonder of met slechts heel weinig bestrijdingsmiddelen goed gezond kunnen blijven.

Geen wondermiddel

Ondanks alle genoemde voordelen is het niet terecht om wonderen te verwachten. Snoeien is een belangrijke taak in de fruittuin, maar het is slechts één van de belangrijke taken. Wie bijvoorbeeld een heel schurftgevoelig ras plant, zal ook met goed snoeien niet kunnen voorkomen dat de bladeren en de vruchten schurftplekken krijgen. Datzelfde geldt als fruitbomen te dicht op elkaar geplant worden. Ze zoeken dan naar licht, groeien ondanks het snoeien in de hoogte en zullen bovendien te lijden hebben van schimmelziekten.

Ook de opbrengst wordt niet hoger door het snoeien, zoals weleens wordt gedacht. Het tegendeel is het geval. Wat de vruchtkwaliteit echter betreft – en daar gaat het immers in eerste instantie om – die wordt duidelijk verbeterd. Heel wat tuinliefhebbers denken dat te dicht op elkaar staande, sterk groeiende bomen

Goudgeel glanzen de vruchten van deze appelboom in de herfstzon. Een dergelijke kwaliteit doet zich alleen voor bij licht gehouden bomen.

geremd kunnen worden door scheuten en takken in te korten, en zijn dan teleurgesteld als ze des te sterker uitlopen. Snoeien is in dat geval de verkeerde keuze. Een blijvende oplossing is vaak om elke tweede boom te kappen en de kronen van de overblijvende bomen stevig te dunnen.

Volg in de winter eens een praktische cursus 'snoeien van fruitbomen'. Snoeien leert u vooral in de praktijk. U zult de volgende bladzijden dan nog beter begrijpen en zekerder worden in de verzorging van fruitbomen. Dergelijke cursussen worden vaak gegeven door tuincentra, kwekers of land- of tuinbouwscholen.

Wetmatigheden bij het snoeien van fruitbomen

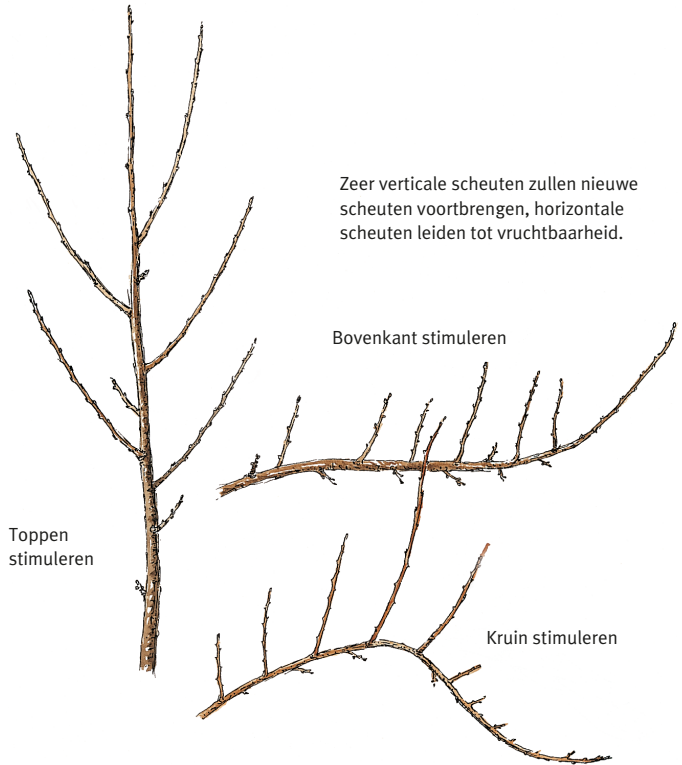
Hoewel elke fruitboom zich anders ontwikkelt, dus uniek is, zijn er toch wetmatigheden die op elke fruitsoort en elke boomvorm van toepassing zijn. Die wetmatigheden moet u kennen voordat u met het werk begint, want snoeien is alleen goed als het niet indruist tegen deze groeiwetten.

In elk geval is er één wet die iedereen kent: elke plant zoekt naar licht. Scheuten die te weinig licht krijgen, verpieteren met daarbij de bladeren en vruchten die eraan zitten.

Toppen stimuleren

De knop die zich op het hoogste punt van een scheut bevindt, zal altijd het sterkst en het steilst uitlopen. De vorming van nieuwe scheuten is dus het sterkste in het bovenste gedeelte van een rechtopstaande scheut.

Dieper staande scheuten, vooral in het onderste deel van de kroon, krijgen minder licht en voedingsstoffen; ze verpieteren daardoor langzamerhand en zullen fruit van mindere kwaliteit leveren.

Bovenkant stimuleren

Bij een horizontale scheut zijn de knoppen op de bovenkant in het voordeel. Over de hele lengte van de scheut vormen zich naar boven gerichte, zwakke, korte scheuten, die al snel vruchthout dragen en bloeiende knoppen vertonen. Van deze wetmatigheid moet gebruikgemaakt worden door in jonge kronen alle scheuten die niet nodig zijn voor de opbouw van de kroon, horizontaal te binden – op voorwaarde dat ze voldoende ruimte hebben en elkaar niet de ruimte ontnemen. Zo ontstaan al snel de eerste

vruchten. Aan de top, dus uit de eindknop, groeit een horizontale scheut daarentegen maar onbeduidend verder.

Kruin stimuleren

Onder de last van een rijke oogst buigen de scheuten of takken meestal sterk door. Op het hoogste punt van een tak, de kruin, vormen zich jonge scheuten. Die kunnen worden gebruikt om de vruchtdragende tak te verjongen, dat wil zeggen dat de afgedragen tak op een van deze scheuten wordt afgebonden.